

In memoriam Jan Wilmans

Jan Wilmans (1914-2005) 90 jaren jong.

Op 6 augustus overleed Jan Wilmans thuis in Baambrugge; zijn Kit Winkel (1916-2003) dansexpressiepionierster was twee jaren daarvoor heengegaan. Tot op zeer hoge leeftijd had Jan Wilmans nog een volle agenda en was voortdurend als een jong en energiek persoon in de weer de dans haar plek in maatschappij en vooral in het onderwijs te geven, te stabiliseren en te verdedigen.

In 1937 slaagden Jan en Kit in Amsterdam voor de onderwijsakte van gymnastiekleraar. Jan studeerde daarna ook aan de Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen van de UVA, aan het Nutsseminarium voor Pedagogiek en voltooide de Bovenbouw (nu spreken we van een Mastersopleiding) van de Academie voor Lichamelijke Opvoeding. Van 1937 tot 1939 werkte hij aan de Volkshogeschool Allartsoog te Bakkeveen en voer als recreatieofficier voor de Stoombootmaatschappij Nederland op Indonesië.

Van 1939 tot 1941 was hij leraar lichamelijke opvoeding in Drenthe en Groningen en tot 1948 was hij rijksconsulent lichamelijke opvoeding in het noorden van het land. Van 1948 tot 1952 vervulde hij de functie van rijksconsulent voor het Kleuteronderwijs.

Vanuit de PvdA was hij 14 jaren lang (1953-1967) Gedeputeerde in de provincie Drenthe, alwaar hij de portefeuilles Financiën en Cultuur beheerde. Zijn invloed als kunst- en cultuurbetrokkene deed zich hier direct gelden. Van 1963 tot 1967 was hij tevens lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de partij DS'70. Van 1967 tot aan zijn pensionering in 1979 was hij inspecteur Hoger Onderwijs speciaal belast met het toezicht op PABO's en Academies voor Lichamelijke Opvoeding. Tevens had hij de zorg voor de podiumkunsvakken waaronder Dans, Drama en Muziek.

In het zogenaamde Lochems Overleg, voorafgaand aan de nieuwe Wet op het Voortgezet Onderwijs (1968) had hij een voor de kunsvakken bepalende rol. Met Kit Winkel stond hij aan de basis van de Dansexpressiedocentenopleiding van de Theaterschool in Amsterdam. Samen, en ook hij alleen, publiceerden ze vele geschriften.

Na zijn 65e jaar ging hij tot ongeveer zijn 85e jaar onverdroten door met het bevorderen van de danseducatie en dit bij diverse instanties, waaronder de politiek. Hij bedolf politici onder geschriften, rapporten, nota's, en brieven en bezocht vele malen, ook in gezelschap van de Ton Konings (drama) de 2e kamerfracties, ministers en staatssecretarissen.

Hij wist daarmee veel te bereiken. Zoals een hoge adviseur afgelopen week op het Binnenhof nog stelde: ik ken maar een persoon die in zijn een tje wetten heeft kunnen maken en beïnvloeden en daarin zeer vasthoudend was en dat was Jan Wilmans".

In zijn "vrije tijd", toch een wat relevant begrip bij Jan, vervulde hij vele

bestuursfuncties en was hij adviseur voor vele Stichtingen en Verenigingen. Te noemen zijn hier: Vereniging van Handenarbeid, Nederlands Cultureel Contact, St. Overleg Muziekscholen, Commissie Modernisering Leerplannen voor Lichamelijke Opvoeding en Dans en Drama en Stichting Leerplanontwikkeling. Hij was lid van het bestuur van het Scapino ballet en van Scapino in School.

Hij was de oprichter van de Stichting Educatieve Dans (beïnvloeding beleid), samen met Kit Winkel van het Wilmans-Winkel Fonds (dansexpressie-ondersteuning) en van de nationale en internationale Foundation Dance and the Child International. Van al deze organisaties was hij de voorzitter. Als gepensioneerde vervulde hij wekelijks de functie van schooladviseur-dans op het KPC in Den Bosch.

Vanuit alle posities heeft hij de met name de kunst- en vooral de danseducatie een plaats weten te geven. Zonder hem was danseducatie niet, of mogelijk veel later, in onderwijswetten verschenen, waren opleidingen niet zo gepositioneerd als ze nu zijn en was de ondersteuning van de danseducatie niet van de grond gekomen. Het wettelijk gebaseerd krijgen van de onderwijsbevoegdheden voor Dans kan op zijn conto worden geschreven.

Jan Wilmans was in de omgang een charmante man, maar kon ook zeer vasthoudend zijn als hij zijn doelen wilde bereiken. Menigeen heeft daar mee kennis gemaakt. Hij behoorde tot de typische opbouwgeneratie die na Wereldoorlog-2 het land weer vorm kon geven. Hij heeft dat nagestreefd door kunst en cultuur en met name danseducatie een volwaardig onderdeel te laten worden van ons onderwijsstelsel. Tevens bevorderde hij, samen met Kit Winkel, uit volle overtuiging de dansexpressie als dansvorm die voor iedereen geschikt is.

Na zo'n werkzaam leven is deze rust hem van harte gegund; dag Jan.

Rede uitgesproken bij de crematieplechtigheid van Jan Wilmans 11 augustus 2005
door mike schouten (voorzitter van de St-Ed)